

PICASSENT

Vila de l'extrem Sud de l'Horta Valenciana, uns 15 k. al SSO. de la ciutat de València.

PRON. MOD. *pikasént*, a Val., Albaida etc. J.G.M. 1935. Id. en les enqs. de 1962, en els pobles circumdants, i en la del poble mateix (xxx, 192-197). Gentilici: *picassentins* (*AlcM* etc.).

Notícies complides sobre el terme, població i produccions i sobre les seves importants partides (10 *Realon, Ninyerola, L'Omet, Levadillo, Terrabona* etc.), en Cavanilles (I, 162); Mtz. Aloy, *G.G.R.V.*; reportatge d'Amad. Lerma, en *Levante*, 2-VIII-1964.

MENCIONS ANT. 1089: *Pigacen* en un diploma relatiu al Cid (Mz.Pi., *RFE* v, 7); 1237: *Piccacen*, alq. 15 pertanyent al gran terme de la València mora per Jaume I, que la donà «tota» entera a Rodericus Çapata (*Rept.*, Bof. 372). Deu ser un hereu del mateix, a. 1272: un «Eximino Zapata» de *Picazen* (mal llegit, *Pizazen*, en Mtz.Fdo., *Doc. Val.ACA*, reg. 37, fº 53, nº 20 138). I Mtz.Fdo. cita també *Picassent* en doc. de 1274-5 remetent a «Sotes» (nº 1771: nota extraviada, aquesta).

SSiv. en dóna cites de 1364 i 1433 (o sense precisar-hi el nom). Fou població ben morisca, que en 25 temps del «Beato» comptava 64 cases de moriscos. En els censos de 1563 té 63 focs moriscos, 1572, 65, i 1602, 112 (Lapeyre, p. 38) i el 1609 consta *Picaçent* amb 160 moriscos del Mq. de Terranova (Reglà, p. 110), a l'avaluació governativa de c. 1600 posa 30 *Picaçent* amb 65 mor. (*El Arch.* IV, 383b). (Biblg. Lz. Vargas II, 10).

Realment era ja conegut amb aquest nom (en la forma mossàrab) en temps dels moros. Ho constata Julià Ribera trobant-lo esmentat en la *Tekmila* 35 d'Abenalabbar «en l'Algarbia de València», cap a 1230-40, i entre Cullera i «Castelló de l'Albufera», en una forma que interpreta «*Becasen*» (*El Arch.* I, 253, n. 3; i *Dis. y Op.* II, 200): no ho posa en lletra aràbiga però deu haver-hi *b-k-sân*, que per tant, hem d'entendre 40 *pēkasēn*. Tan important seria que també n'era conegut el gentilici o patronímic que El Soiutí¹ grafia en lletres àr. *al-b-q-sānī*: l'adj. nisba que suposa una pron. mossàrab *al-pākasānī* (Alemany, *Geogr. Àr. Val.*, p.181); un *Uḩācar* (*Abu-Bēker*) *Alpicaceni* figura 45 en el *Rept* de Val. 249.26.

ETIM. És clar, com ja s'ha vist generalment, que *Picassent* és un dels nombrosos noms de predis romans formats amb un NP derivat en -ANUM o -IANUM, designant un *pagus* o *praedium* amb el NP + -(I)ANUM. 50 Però dir que ve d'un NP *Picatus*, com accepta *AlcM* de l'obreta pòstuma *Top. Prerr. Hisp.*, de Mz.Pi. 142, no és gaire més que estergir en «llatí» la grafia *Pigacent* que havia vist Mz.Pi. en un doc. publ. per ell de 1098 (enredant-ho encara amb l'antiquada teoria 55 de Mz.Pi d'un sufix ibèric -en per als noms en

-ANUM, teoria ja rebutjada per tothom). Car aquest *Picatus* és un nom isolat sense família en la llengua ni en l'antroponímia llatines (Schulze, 235).

Les dades d'Abenalabbar i del Soiutí ens posen sobre la pista d'un nom llatí molt més conegut i d'antecedents ben establerts: PACATUS, 'apaivagat' (de *pacare, pax* etc), i la seva productiva família PAC- (Schulze, 201): *Pacatum* (304, 364), d'on vénen també PACIANUS (nom del bisbe de Bàrcino), *Pacarius* PACEIUS, *Pacedius, Pacenus, Pacideius, Pacilius, Pacinius, Paconius, Pacurius* etc. (tots ells molt documentats per Schulze). L'evolució fonètica així és normal, car és sabut que -tj- dóna normalment ts en mossàrab (cf. PUTEOLUM > *Puçol*). Davant la consonant àr. *kef* els moros pronunciaren *pākasān*, amb la fatha que documenten Abenalabbar i el Soiutí, però era inevitable que els catalans i castellans ho enllacessin amb l'arrel de *picar, picassa i pica*, puix que sabien que els moros confonien e/i com un sol fonema (*pjtra / pētra* indiferentment).

Així mateix són PACATIUS i la seva família els que estan ben representats en la toponímia romànica dels noms de predis: un toscà *Pacatiano* es documenta prop de Pistoia (en l'a. 831), i hi ha un *Pagazzan* a Borgotaro i un altre cap a Treviglio (Pieri, *Top. d. Valle d'Arno*, p. 173); de PACIUS —cf. per al ross. *Paçà* PACIANUM, art. supra— i els seus derivats pròxims en el Midi de França, reuneix descendents Skok, §§ 284 ss.²

¹ Deu ser en la gran compilació de «kurias» o noms gentilicis d'aquest erudit egipci del S. xv, p.p. Seybold.— ² Descarto paronímies insatisfactòries que s'hi acosten només fortuïtament i imperfecta: el gr. Πηγύσσιος (Aristòfanes etc). El renà *Puccaius* (Weisgerber, *Rhen. Germ. Celt.* 140). El dàlmata, *Picusus* (Krahe, *Altilyr. PNN*, 89).

Picat, V. Alpicat Pico, V. Pic Picorandan, V. Vol. I, 230 Picornell, V. Pi-o Pe- Picossa, Picotxa, V. Pic Pieda, V. Pi

PIEDRO

La Ribampiedro, la Ribampyédro (Escuder). La gran «esvomegada» o ensulsiada damunt Erill al NNO. del poble; visible des de pertot, poc al NNE. de Basco i a l'altura d'aquestes bordes. Els aires són d'un topònim format amb el nom propi PETRUS però no dubtem que això és enganyós: l'objectió de no presentar diftong aquest nom en les llengües hispàniques ni pirinenques és poc important però un fenomen geològic sens dubte mil·lenari, un esvoranc tan immens i conspicu, un lloc infèrtil inexplorable, no hauria estat anomenat amb un nom de persona, i en canvi salta a la vista la innombrable quantitat de pedres que s'hi veuen suspeses a mig aire, la caiguda progressiva de les quals, al llarg de